

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Ю. Г. Булавіна

Херсонський державний університет, yulia.bulavina2002@gmail.com

Науковий керівник: кандидатка психологічних наук, доцентка

Н. І. Тавровецька

Сьогодні на особистісно-професійний розвиток молоді впливає великий обсяг інформації, відсутність загально визнаних у суспільстві ціннісних пріоритетів, часові перспективи, фінансові проблеми, питання формування кар'єрного шляху майбутніх спеціалістів та особливо актуальні.

У професійному становленні фахівця протягом усієї професійної діяльності особлива увага приділяється етапу професійної підготовки, під час якого майбутній фахівець зобов'язаний вміти розробляти варіанти свого професійного шляху, планувати його етапи, оцінювати професійні вимоги та його можливості, встановити мету своєї професійної кар'єри та визначити засоби її досягнення.

Студенти розглядаються окремо і є частиною молоді, яка має особливі умови життя, включаючи повсякденні завдання, відпочинок, зайнятість, соціальну поведінку, психологію та ціннісні орієнтації. Сьогодні складна проблема вивчення епохи індивідуального життя студента є складною проблемою для нашого часу. Ця складність зумовлена насамперед соціальними факторами, які вносять неоднозначність у визначення цього типу. Студентство вважається соціальною структурою, яка надає індивіду незалежність у прийнятті рішень щодо перспективи свого життя, крім того, індивід підкоряється соціальним правилам, правилам і нормам, які є як мікросередовищем (найближче значуще оточення), так і макро- середовища (правила та обов'язки студента в освітній системі вищої освіти).

Студенти повинні володіти не тільки професійними знаннями та вміннями, а й особистими якостями, такими як мобільність, готовність до змін, здатність

швидко та легко адаптуватися до нових умов, розвинена професійна орієнтація. Крім того, вони повинні мати особисту готовність діяти в умовах ринкової економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У дослідженнях психологічних компонентів професійної діяльності, професійного становлення (О.М. Іванова, Н.А. Ісаєва, Є.О. Могильовкіна, О.Г. Молл, М.С. Пряжнікова, В.І. Слободчикова, В.О. Толочек та ін.) підкреслюється, що особистісна активність особистості, її особистісна і професійний розвиток, і основа його особистої задоволеності життям, має велике значення в професійному становленні особистості. Значущість цього аспекту для професійного життя людини зумовила важливість досліджень, присвячених виявленню психологічних особливостей вчителів щодо планування їхньої кар'єри, оскільки специфіка їх професійної підготовки, а також умови праці є все залежить від поточної економічної ситуації.

Аналіз психологічної літератури свідчить про зростання інтересу до науки щодо кар'єрних проблем конкретного фахівця (серед українських і учених – О.І. Бондарчук, Л.М. Карамушка, М.С. Лукашевич, О.П. Шотка та ін.), а серед зарубіжних вчених – Дж. Гордон, Л. Джуелл, Р. Елліс, Д. Т. Халл, Е. Х. Шейн та ін.).

Сучасна професійна кар'єра розглядається як форма вираження професійного потенціалу, а також динамічна складова процесу, результатом якого є успіх людини у своїй професійній сфері.

У рамках нашого дослідження ми маємо спільне розуміння процесу проектування кар'єри як особистого шляху потенційного майбутнього фахівця під час навчання у вищому навчальному закладі та до того, як він стане професіоналом за фахом. Здатність планувати кар'єру, яка розглядається як частина саморозвитку та самореалізації, називається здатністю передбачати зовнішні та внутрішні події щодо вирішення проблем у майбутньому та особистого розвитку. Під час проектування в центрі проекту ставиться індивід, він по-новому прогнозує результати як власних дій, так і власну особистість.

На жаль, питання орієнтації кар'єри та проектування особистості працівника, у тому числі під час професійної підготовки фахівця, ще не знайшли належного відображення в психології, як наслідок, проектування особистісної кар'єрної цілі досі відсутнє [2]:

- визначати методи досягнення професійних цілей, враховуючи ймовірний напрямок майбутнього;
- підвищити професійний розвиток особистості;
- розпізнати та виправити психічну організацію студента, яка відповідає вимогам навчальної діяльності;
- забезпечити, щоб поведінка особистості була достатньо послідовною щодо типових професійних та особистих ситуацій, це призведе до розвитку важливих рис особистості, які є професійно значущими.

У зв'язку з особистісною реалізацією дизайн має потенціал для визначення потенціалу особистісного зростання, він функціонує як засіб розвитку особистості. Формування кар'єрних уподобань особистості свідчить про специфіку процесу відбору, визначення майбутньої професії, а також про розвиток комплексу професійно значущих якостей, напр. процедура отримання кваліфікації. Розуміння специфіки майбутньої професійної діяльності дозволить здійснити індивідуальний підхід до студентів і допоможе їм більш чітко визначити своє професійне майбутнє.

Формування кар'єрних уподобань відбувається в процесі вибору професії і пов'язане із самоусвідомленням особистості. Значний вплив на розвиток цієї здібності має етап професійної підготовки, оскільки для розвитку цієї здібності сприятливий вік студента [1; 4].

У зв'язку з цим, слід враховувати важливість дослідження, проблема профорієнтації особистості недостатньо розглянута як у контексті вікової, так і педагогічної та соціальної психології.

Метою статті є проведення теоретичного дослідження особливостей впливу самореалізації на формування професійних уподобань студентів у процесі професійної підготовки.

Психологія оптимального планування майбутнього сприяють такі завдання, як:

- 1) формування в особистості уявлення про предметну та особистісну складові своєї професії;
- 2) розуміння студентом своїх особистісних психологічних властивостей та їх відповідності вимогам професійної діяльності;
- 3) використання ефективних методів проектування досягнення успіху професійної кар'єри.

Час навчання у вищому навчальному закладі є частиною життєвого циклу, який тягнеться до дорослого життя. У цей момент особистість приймає кілька важливих рішень щодо місця професійної діяльності та створення сім'ї, способу життя та конкретних цілей на майбутнє, корегує свої ціннісні перспективи щодо нового дорослого статусу та нових життєвих планів. Вибір власної кар'єрної стратегії має вирішальне значення для планування кар'єри. Тому молодому студенту важливо усвідомлювати свої пріоритети під час навчання в вищому навчальному закладі. Прогрес сучасного фахівця передбачає визнання його кар'єрного потенціалу, а потім можливість бути конкурентоспроможним на сучасному робочому місці. планування кар'єри в соціально-економічному контексті, що розвивається, є однією з найважливіших умов професійного та особистого успіху людини. Як наслідок, найважливішим аспектом забезпечення безперервності кар'єри є етап професійної підготовки: чим раніше хтось подумає про свої професійні цілі та очікувані результати своєї професійної діяльності, тим успішнішим буде його кар'єрний і професійний розвиток [1; 4].

Проте сучасні уявлення та методи дослідження професійної кар'єри не враховують значення цього етапу. Надається перевага аналізу розвитку кар'єри в процесі професійної діяльності та розвитку особистості. На нашу думку, кар'єрний ріст пов'язаний насамперед з професійною підготовкою, оскільки саме в цій сфері відбувається професійно-орієнтований розвиток студента, він усвідомлює зв'язок власних здібностей із майбутньою спеціальністю, це

планова діяльність для майбутнє. Саме в цей час формуються особистісні та професійні якості, необхідні для успішної кар'єри: риси характеру, здібності, кар'єрна готовність, кар'єрні орієнтації та компетенції [4; 5].

Висновки і пропозиції. Як наслідок, формування професійних уподобань студентів є складним, багатогранним процесом, який має психологічне підґрунтя та характеризується декількома специфічними показниками (особливостями професійної самооцінки, значущими життєвими цілями, особистісним ставленням), усі з яких: сприяють реалізації особистості у професійній діяльності. Складання планування їхньої кар'єри є складним і багатогранним процесом, на який впливають зовнішні (об'єктивні) і внутрішні (під) фактори. Перший стосується умов життя майбутніх мешканців (соціальних, економічних, просторових тощо). Другі – специфіка тем планування кар'єри (ставлення до професії, знання її значущості). Ці властивості включають їх психофізичні, психосоціальні та когнітивні здібності. Студенти повинні володіти не тільки професійними знаннями та вміннями, а й особистими якостями, такими як гнучкість, готовність до змін, здатність швидко та легко адаптуватися до нових умов, професійна спрямованість.

Література:

1. Управління діловою кар'єрою : навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Управління персоналом та економіка праці» усіх форм навчання / Г. В. Назарова, І. П. Отенко, С. В. Мішина та ін. Х. : Вид. ХНЕУ, 2016. 295 с.
2. Довгань Л.Є. Праця керівника, або практичний менеджмент: навч. посіб. К.: Ексоб, 2014. 384 с.
3. Рибалка В.В. Психологія професійного самовизначення для здорових старшокласників: Методичні рекомендації. К.: ІПППО АПН України, 2004. 24 с.
4. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачєво, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачєво: МДУ, 2018. 226 с.
5. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с.
6. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с.